ژمارە دووی گۆڤاری بابەووشە (گۆڤارێکی سانای تایبەتە بە پرسی ئینفال و جینۆساید)

بە خوێندنەوەی ئەم گۆڤارە کلیکی ئێرە بکەن..

babarwsha-2Download

لە "مەقەسی سانسەر"ەوە بۆ "خوارزمیت".. حەمید کورەچی

نیوولیبرالیزم چۆن کۆتایی بە پاشماوەکانی ئازادی هێنا؟

لە سیستەمە دیمەکراتییەکاندا، سانسەر و پڕوپاگەندە مەرج نییە تەنیا پشت بە سڕکوتکردنی ڕاستەوخۆ وەک سڕینەوە یان زیندانیکردن ببەستن، بەڵکو پتر دەبنە بەر شێوازی فێبازانەتر وەک "تەقینەوەی زانیاری" و پڕاوپڕخستن.
زۆربەی کات سانسەر لەم کۆمەڵگایانەدا "ئاسایی"، واتە تاکەکان لە دژی یەکتر بەکاری دەهێنن، نەک تەنیا "ستوونی" بێت لە حکومەتەوە بۆ هاووڵاتیان. یەکێک لە نموونە دیارەکان لەردا ئەوەیە کە بە "سڕینەوەی کولتووری" (Cancel Culture) یان هەڕشە دیجیتاییەکان دەناسرێت؛ لەردا بە یاسا ڕێگریت لە ناکرێت قسە بکەیت، بەڵکو وات لە دەکرێت پڕاوڕز بکەویت یان ناوزڕاو بیت، بەجۆرێک کە خێت ناچار بیت پاشکۆشە بکەیت. لە هەمان کاتدا، خوارزمیتەکانی (Algorithms) سۆشیاڵ میدیا ڕۆڵی سانسەرچییەکی شاراوە دەگێڕن، ئەوەش لە ڕێگەی زیندانیکردنی بەکارهێنەران لەناو "بۆقە فکرییەکان" کە تەنیا قەناعەتە کۆسپییەکانی خۆیان بەهێز دەکات، ئەمەش دەبێتە هۆی دابڕانێکی فکری کە وادەکات ڕاکانی بەرامبەر وەک هەوڕێکی دوژمنکارانە بە چەواشەکاری بێنە بەرچاو.

نائووم چۆمسکی، یەکێک لە دیارترین بیرمەندە هاوچەرخەکان، ئاماژە

بەو دەدات کە پەوپاگەندە لە سیستمە دیمەکراتییەکاندا بریتییە لە دیاریکردنی چوارچێوەیەکی تەسک بۆ گفتوگۆی گشتی؛ تەنیا لەناو ئەم چوارچێوەیەدا ڕێگە بە مشتومە و ناکۆکی توند دەدرێت، لە کاتێکدا گومانکردن لە بنەما گۆڕکانی سیستمەکە لە دەرەوەی بازنەی لێکۆڵینەوە و گفتوگۆ دەمێنێتەوە. جیاوازی بنەڕەتی لێرەدا لەچاو سیستمە تەتالیتارەکاندا (گشتگیرەکان) ئەوەیە کە تاکەکان لەژێر دەسەڵاتی تەتالیتاردا دەزانن کە هەوبەووی چەواشەکاری و پەوپاگەندەی ئاشکرا دەبنەوە، بەڵێ هەوە دەدەن لە نەوان دەرەکاندا ڕاستی بدزنەوە. بەڵام لە دیمەکراسییەکاندا، قەناعەتی خەڵک بەوەی کە گوایە تەواو ئازادن، وایان لە دەکات زیاتر بکەونە ژێر کاریگەری پەوپاگەندە، چونکە بە شێوەیەکی ئاراوە و نادیار کار دەکات.

لە سیستمە دیمەکراتییەکاندا، میدیا باوەڕپێکراوەکانی وەک (نیویۆرک تایمز) یان (بی بی سی) مەیلیان بەرەو وردبینی و خستنەڕووی ڕاستییەکان هەیە، بەڵام جارێک لە "بژاردەکردن" پەیوەندە دەکەن لە دیاریکردنی ئەوەی کام ڕاستی تیشکی بخرێتە سەر و کامیان پشتگوێ بخرێت. دەکرێت ئەم بژاردەکردنە وەک جارێک لە پەوپاگەندەی ناڕاستەوخۆ یان "نەرم" هەژمار بکرێت. لە بەرامبەردا، میدیا لە سیستمە تەتالیتارەکاندا وردبینی قوربانی دەکات لەپێناو دەسەزی سیاسی یان ئایدیۆلۆژی. کۆشکانی پەیوەست بە سیستمە سەرکوتکەرەکان، وەک مەدەلی ڕووسی، لەوەدایە کە ئەوان لە ڕوانگەی پەیوەرە تایبەتەکانی خۆیانەوە سەیری جیهان دەکەن؛ بەوپێیەی میدیاکانیان لەژێر کۆنترۆڵ و ئاڕاستەکردنی تونددایە، وادەزانن ئەو فرەییەی لە سیستمە دیمەکراتییە ڕۆژئاواییەکاندا هەیە تەنیا "شانۆگەرییەکی" بەڕووبراوە لە ناوەندێکی یەکگرتووەوە، ئەمەش نیشانەی تێنەگەیشتنی ڕاستەقینەیە لە فرەیی میدیایی لەو کەمپەگایانەدا.

لە سەدەی ڕابردوودا، ململانێکان ڕوون بوون؛ بەرەیەک ستایشی "ئازادی" و دیمەکراسی بەرژوازی دەکرد، و بەرەیەکی تەتالیتار کە بە "مەقەس" و زیندان سانسەری پەیڕەو دەکرد. بەڵام ئەمڕۆ دەمامکەکان کەوتوون و شێوازەکان تێکەڵ بوون، تاوەکو نیوولیبرالیزم ڕووە هەرە دڕندەکەی خەمان نیشان بدات: سیستمێک کە پەویستی بە زیندانیکردنی جەستەت نییە تا ئەو کاتەی توانای "سینەوەی" ئابووری و کەمپایەتیتی هەبێت تەنیا بە فشارخستنە سەر دوگمەیەک.

لیبرالیزمی کلاسیک هەمیشە شانازی بە پیرۆزی تاک و مافە سیاسییەکانی دەکرد، بەڵام لەگەڵ سەرهەڵدانی نیوولیبرالیزم، ئەم تاکە لە "هاووڵاتییەک" کە خاوەن مافی پارێزراو بێت بە دەستوور، گۆڕا بۆ تەنیا "سەرمایەی مرۆیی" یان "بەکارهێنەرێکی" بە بەرگری. لیبرالیزم لە ناوەڕۆکی و داهاما، لەبری شارستانییەت و گفتوگۆ، ئێستا لژێر سێبەری "دەرەبەگایەتییەکی تەکنیکی" (Techno-feudalism) ی نوێدا کیشوەرەکاندا دەژین، کە تێیدا هیچ دەنگێک لە سەرووی دەنگی قۆرخکارییەوە (Monopoly) نییە.

ئەگەر بڕواردێک بکەین لەنێوان ئامرازەکانی کۆنترۆڵ لە سیستەمە تۆتالیتارەکان و دیمۆکراسییە نیلیبرالەکاندا، دەبینین دەقی کەم نزیکتەوە، بەڵکو "تەکتیکەکانی" گۆڕاون. لە سیستەمە تۆتالیتارەکاندا سانسۆر بە "ستوونی" و ئاشکرا دەمێنێتەوە. دەوڵەت نیارەکییە و زیندان ئامرازەکییە. سەرەڕای ناشیرینییەکەی، بەڵام "ڕوونە" و هۆشیارییەک بە بەرگری و گۆڕان بەدوای ئاستیدا لە نێوان دەرەکاندا دروست دەکات. بەڵام لە دیمۆکراسییە نیلیبرالەکاندا سانسۆر "ئاسایی" و پیسە. نیارەکەت پۆلیس نییە، بەڵکو "خوارزمیت" و "دەستەی کارگێڕی کەمپانیاکان". لێرەدا زیندانی ناکرێیت چونکە هەڕەشە لە دەسەڵات گرتووە، بەڵکو لە کارەکەت دەردەکرێیت، هەژمارە بانکییەکانت دادەخرێن، و لە فەزای دیجیتاڵی دەردەکرێیت بە بیانووی "پێشێلکردنی مەرجەکانی خزمەتگوزاری".

سەرۆکی کەمپانیاکان لە سەرووی سەرۆکی دەستوورەکانەوە
نیوولیبرالیزم گەیشتووەتە قۆناغی "خۆماڵیکردنی" کایەی گشتی بە بەرژەوەندی قۆرخکارە گەورەکان. پەرلەمانەکان کە جێگەی گۆڕانی یاسادانان بوون، ئەمڕۆ بوونەتە تەنیا نووسینگەیەک بۆ پەسەندکردنی ئەوەی "لابییە" دارایەکان دەیسەپێنن. چیتر یاساکان بۆ پاراستنی ئازادی ئاڕیەین نانووسرێن، بەڵکو بۆ پاراستنی "مەدەلی قازانجخوازانەی" کەمپانیاکان.
مەترسیدارترین شت لەم سیستەمەدا "تایبەتکردنی سەرکوت" (Privatization of Repression). کاتێک پلاتفۆرمێکی تەکنەلۆژی زبڵاح یان کارتێلێکی دارایی بڕیاری "سینسۆری" کەسێک دەدات، ئەوا جۆرێک لە "لە سێدارەدانی نەرم" پەیڕەو دەکات. لە سیستەمە تۆتالیتارەکاندا، ڕەنگە زیندانی وەک پاڕەوان بێتە دەر، بەڵام لە نیوولیبرالیزمدا، بینی بژێوی و تێکدانی ناوبانگی دیجیتاڵی، مرۆڤ دەگەیەنێت بە "تۆرمێکی مەدەنی" کە لە کۆمەڵگایەکدا دەجووڵێتەوە کە دان بە بوونی کەسێکدا نانێت ئەگەر خاوەنی "ئیعتیبار" یان

"پلاتفۆرم" نەبێت.

لەو دیمۆکراسییانەی لەسەر بنەمای سەرمایەداری دامەزراون، "بازار" وەک بزوێنەری سەرەکی سانسەر دادەنرێت. میدیاکان، وەک دامەزراوەی بازرگانی، زۆربەی کات ئاماژەکانیان بەستراوەتەوە بە سەرچاوەی دارایینەوە. ئەمە بە هۆوەنی لەو کۆنترۆڵدا دەردەکەوێت کە هێکلامکەران هەیانە؛ هێنگە کەناڵێکی هەواڵ خۆی بەدوور بگرێت لە هووماکردنی لەکەینەوەیەکی بنکەکاری دەربارەی پیسبوونی ژینگەیی کە کۆمپانیایەکی گەورە دروستی کردووە، ئەگەر ئەو کۆمپانیایە سەرچاوەی سەرەکی دارایی هێکلامکانی بێت. هەروەها دەبینرێت کە گۆیشتن بە زانیاری هەندێکجار بەستراوەتەوە بە جۆرێک لە دەسەزی؛ ئەو سیاسییەی زانیاریی لایە، زانیاری دەداتە ئەو هێژنامەنووسەی کە پەیوەندییەکی دەستانەی لەگەڵ دەپارێزێت. لە بەرامبەردا، ئەو هێژنامەنووسەی پرسیاری سەخت دەکات، هێنگە خۆی لە چاوپێکەوتنە تایبەتەکاندا بەبەش کراو ببینەتەوە، ئەمەش کاریگەری نەرێنی دەبێت لەسەر پێگەی پیشەیی و توانای کەبەکەی لە جیهانی میدیادا.
جیاوازی جۆهەری لێرەدا ئەوەیە کە سانسەر لە دیمۆکراسیدا هەمیشە پێویستی بە "پۆلیسێک" نییە لە پشت نووسەرەوە بوەستێت، بەڵکو تەنیا پێویستی بە "سیستەمێکی هاندان" (Incentive system) هەیە کە بەدەنگی بکاتە بژاردەیەکی ئارامتر و پێقازانجتر لە قسەکردن.

دەندەیی بە شیشەکانی زیندان

ئەوەی ئەمە دەیبینین "داووخانی" ئەو بەهایانەیە کە شارستانییەتی مەدەرنی لەسەر بونیاد نراوە. "داروینیزمی کۆمەڵایەتی" شوێنی شارستانییەتی گرتووەتەوە؛ بەهێز ئەوەیە کە خاوەنی داتا و پارەیە، و لاوازیش بە بەدەنگی دە پان دەکرێتەوە. لە کاتێکدا هاووڵاتی لە سیستمی تۆتالیتاردا چاودێری دیوارەکانی زیندانەکەی دەکات، هاووڵاتی لە "دیمۆکراسی نیۆلیبرال"دا وا دەزانێت ئازادە، لە کاتێکدا بە زنجیرە نادیارەکانی قەرز، پاشکەیەتی وەزیفی، و سانسەری خوارزمیتەکان بەستراوەتەوە. سەردەمی "ئازادی" وەک مافێکی مرۆیی کۆتایی هات، تا ببێتە تەنیا "ئیمتیازێک" کە دەبەخشرێتە ئەوانەی گوێایەڵن و لە یاخیبووەکان دەسڕێتەوە. هێنگە شەوازەکان جیاواز بن، بەڵام جۆهەرەکە یەکە: تووندکردنی کۆنترۆڵ بەسەر مەشکدا لە هێگەی هەڵشەکردن لە گەدە و بوونی مرۆڤەوە.

کتێبکی نوێی کاوە کەریم (بەرهەمداریی کاری دیجیتاڵی لەڕوانگەی مارکسیستیەوە)

نزیکترین بەرهەم، نامیلکەی " بەرهەمداریی کاری دیجیتاڵی لەڕوانگەی مارکسیستیەوە" لە لایەن" دەزگای ئایدیا بۆ فکرو لێکۆڵینەوە" لە کوردستان
لەچاپ دەرهات. ئەم نامیلکەیە پێشتر بەزمانەکانی ئینگلیزی، ئەڵمانی، ئیسپانی، فەرەنسی، عەرەبی لەسایتە جیهانییە گەورەکاندا بڵاوکراوەتەوە. نامیلکەکە تیشک دەخاتە سەر ئەوەی ئایا شۆڕشی کار، لەبوارەکانی ئینلاین، دیجتاڵیدا دەتوانێت بە بەرهەمدار ئەژمار بکرێت لە ڕوانگەی یاساکانی بڵەهای مارکسەوە؟ بەواتایەکی تر ئایا کار لەم بوارەدا دەتوانی زەدەبڵها بەرهەمبهێنێت؟ ئەوەی جێگای سەرنجە ئەم توژینەوەیە لەلایەن یەکێک لەئێکادیمیاکانی مارکسیستی جیهانیەوە بەداچوونی لەسەر کراوە و پشتڕاست کراوەتەوە. دەتوانن نامیلکەکە لەڕێگای " دەزگای ئایدیا" وە لە سلەمانی ، بەژمارە تەلەفونی 0770956990 بەدەستبهێنن.
لەگەڵ ڕێزو پێزانینی زۆر بۆ " دەزگای ئایدیا" کە ئەم کارەیان بۆ بەئێنجام گەیاندم. هەروەها سوپاسی هاوڕێم "محمود حلاق" دەکەم کەهاوکاری زۆری کردم لەم کارەدا.
کاوە کەریم

کاتێ ژنەکەت تەقاعود ئەبێ.. نەوزاد بەندی

وەک ئەڵێن قەناغی پێش جەنازە، خانەنشین بوونە ..وەک چۆن جەنازە ناو و ناونیشانەکان وەردەگرێتەوە، تەنها پلە و پست و پێناسەک کە

بت جدەھ، ووشی جنازیە.. بە هەمان شێوە خانەنشین بوونیش، ناونیشان و پلە و پستەکانت لەدەستنتێوە و هەموان پت ئن خانەنشین.. ئیتر ناپرسن تۆ چ کارە بووی، بەوانامە و پسپۆریت لە چیدا هەبوو، چند بڕەهم و داهنان و هەوە و خبات و دەوامت کردووە.. نخێر، ئەوانە هەمووی بە کۆڕێک دادەپشرێن وەک چن سیارێیکی دەعمکردوو دادەپشرێ، مگەر خت باسی ژیانی فرمانبرییت بکەی، ئیتر لەبردەم مایکی تەلەفزیۆنکا بە یان لە بردەم مایکی خۆتکی فریی ئاسیاسدا..
دوای ئەوە، پرسیاری زانستیی و ئیداریکانت لە ناکرێ، تنها پرسیاری بازاییانت لە دەکرێت، وەکو :عەسکرییکیان بە حیساب کردیت؟ بە چند خانەنشینیان کردیت؟.. شش مانگکت وەرگرت؟ ..ئەی دوانزە مانگکەی بۆغا دەنگی نییە؟ بە بە دەرماڵ، چندت وەرئگرت؟ پلە چند بووی؟ تبعن پاشکۆتی موچکانیشت فت ..؟
ئەمە بە پیاو بە هەرحاڵ، چونکە لە ئسقان و ماسولکەی بەهێز دروستکراوە و نیوەی تەمەنی لە بازاڕ و مامڵ و بنە و بردەدا بەسەر بردووە، بەڵام ژن کە زەر زوو هەگری کار و تینی ڕۆژانە ئبە، چن بتوانت ئەو گڵانکاریە لەناکاوە قبوڵ بکات؟ چن ازی بە لە ناونیشانی مامستا و ئەندازیار و دادوەرەوە پی بووترێت خانەنشین؟
لە پڕکا ئڵێت : نەمزانی، ئەو هەموو جل و پڵاوەیشم کەی، تازە ئیتر بۆچیمە؟ وڵا ئیانکەم بە خەر .. دەستک جل و جووتک پڵاو بەسە ..
ـــ بڵێ باش..
هشتا دوو هەفتەی ماوە، فرمانبڕە ژنکانی هاوڵی ڕۆژانە بە دەکەن، ڕۆژ لەنانی چی؟ ڕەنگە پاشتڵانیکیش هەر ئەوەندەی تە بچێ.. واز لە شیرینیی و خواردنەوەیش بنێ، کە کک بە تۆتە ئڵێ لاکە بەو لاوە..سپارت بە ککا کڵا ئڵێ، ئەوە جی منە.. شاورمە بە پیتزا ئڵێ لاچە لەبڕچاوما..پارچەیک پخشانی پە لە سەز و عاتیفە لە پارچە شوشەیکدا ئەنوسن، بڕەد ئکات بە ئاو .. ئیتر لە پڕکا بڵێوەبڕی فرمانگە لە پەمەی گریان ئەدات، بە دوایدا فرمانبڕکان وەک کەرس بەی ئسننەوە، ئینجا وڕە ئبە وزع و حاڵی هاوسەرت چن بت، ئەو هەموو فرمانبڕ و بڵێوەبڕ و کارگوزارە لە چوار دەوری بگرین؟ ئەوە وەک دڵێن لە باسکردن و وێنا کردن نایت.
لە پە تەلەفۆنکت بە دت، بە دەنگکی کزە و مش مش پت ئڵێ: لە کوێی؟
تە دت دادەخورپە، هناسەت سوار ئبە و بە خرایی ئڵێی : چی

ووی داوە ؟ بە خاتری خوا ..
ئەو شارەزایە لە جەگای تەنفیس و فشکردنەوەکەت، یەکسەر یەتمی دەنگی ئەگەیە و ئەیە : نا نا هیچ نەبووە، ئەزلەنانەکەیە..
هەناسەیەکی ئاسودەیی هەئەمژی و ئەتەوە وەک محەمەد سەباح سوجدەیەکی شوکر بە خوا ببەی، بەڵام ئەو بوارت نادا و ..ئەیە :
برادەرەکت نییە پیکابی هەبە؟
تە ئەیی : بەچی ؟
ئەو ئەیە : ئەوەنە گوە و هەدیەم بە هاتووە، لە سەیارەکەی خەمانا جێی نابەتەوە !!
ئینجا وەرە ئەو هەموو دیاری و گوە و شیرینییە، کەچی هەموویان خەمبار و چاو ئاوساو، لانی کەم هەر یەکەی دوو سە تاو فرمێسکی هێشتووە، چوار دەوری چاویان وەک قەخ شین و مەر بەتەوە.. جا فیمەیی لای خەمان هەر کە گریا، یەکسەر ئاویش بە لووتیا دەتە خوار ..
کە ئەچیت بە فەرمانگاکەی بە بارکردنی گوە و دیاریەکان، کەرسەک فەرمانبەر مشە مشیانە ..
دوای نیو سەعات، ماکەتان وەک مەشتەلی لێهاتووە، ئەو هەموو باوەشە گوە سروشتییە، بە شەوازەکی زەر جوان پەچراونەتەوە .. ئەو هەموو قوماشی جلی کوردییە .. خە نایشوەریت بەیت ئەرە ئەم هەموو گوە گرانبەهایانە، سبەی دوو سبەی سیس ئەبن و ئەبە فەیان بدەین، خەزگە گوەی نایلەن بوونایە، یان شتە بوونایە سودەکیان هەبووایە، ئینجا ئەو هەموو جلە کوردییانە چین؟ کوا ئەستا کورد جلی کوردی لەبەر ئەکا؟ بە ئەو بازاە، ئەوەی جلی کوردی پەشیبە، تەنها برا عەرەبە چاو گەشکانمانن ..
نا ..نا .. نابە ئەو قسانە بکەیت، مەز و سەر کەوانتەرکان بوون بە بایەی گوە، قەیناکات ..
ئەیە : یەک حەشریان بە کردووم، هەر نەبەتەوە .. ئەوەنە گریاوین، ئەوەنە گریاوین، پرزەمان لە بەا .. ئەیانووت خەمان ناگرین چی بکەین.
ئیتر تە نازانیت چی بەیت، ئەگەر پەی بەیت : بە خەشیی بە.. بەنگە پەت بە ئەزانم پەت خەشە ئیتر ببم بە ژنی ماەوە و ئەو تەزە دەوام و دائیرەیەیشم نەمێنە ..
ئەگەر بەی خەری پەوە بە ..
بەنگە بە خەری چی؟ مەلیک مەحمود مرد هەر ئەوەنە بەی گریاون ..
خە ئەگەر بەی : دەی بەس نییە خزمەتکەت بە سەلامەتیی تەواو کرد و نەجاتت بوو !
بەنگە بە بە ؟ خە خزمەتی عەسکەریی نییە، وەیا هەموو ەژە کە

ئەچووم بۆ دەوام وەک ئەوەی بچم بۆ سێیران، وابوو .. چا لەدەنرا، کەک و پیتزامان بانگ ئەکرد، بۆ گوێبەگژە و دەنکە کولەکەوە.. باس و خواسی دنیا و ..نوکتە و قسەی خۆش..ەک لە خوشکەکانم دەسەزتر بوون.. نەجاتی چی؟ تۆ تەواویت؟ یەعنی چی نەجاتم بوو؟ خۆ زیندانی سیاسیی نەبووم ..
ئیتر نازانن چی بەڵێن.. بەڵام بۆ ئەی من هیچ نەڵێن باشترە.. هەر جار جار بەنکی چەپکە گوڵەکان بکەن و . . بەڵێن ئەڵێی چی بچم کەمەڵە گوڵدانی گەورە – گەورە بکەم، ئاویان تێکەین لەگەڵ دەنکە پاراسیتەڵ، با نەژاکەن ؟
ئەگەر ئەوەیش نەڵێن هەنگۆ بەڵم باشتر بۆ بۆتان.
بۆ گومان ئەمە بار و دۆخێکی کەمەڵگا و سیستەمێکی دەسەڵاتە کە کەمەڵگای تۆشی ئاڵودە بوون کردووە بۆ کارێکی وەهمییەوە، لە ئاستیدا نە کارە و نە بەرهەمە و نە هیچ داهێنانێکی تیایە، دوای ئەوە لە پەێکدا ئەڵێن بۆن بە ماڵەوە خانەنشین بوویت.. ئەو ئاڵودە بوونە و ئەم لە پەدا وازهێنانە، شەکەکی گەورەیە لە ژیانی هەر فەرمانبەرێکدا، چونکە هیچ بەدیلێکی تری نییە .. ئەبە لە لوتکەیەکەوە بۆ ناو شیوەکی نادیار تڵار بۆتەوە .. لە ووڵاتانی پێشکەوتوودا پارەیەکی زۆر بۆ خانەنشین خەرج دەکرێت بۆ ئەوەی بتوانێ گەشت و گەڕان بە ووڵاتاندا بکات، لە هەندێ ووڵاتدا شوقەیەکیش بۆ خانەنشین دەدرێت بۆ نرخێکی هەمزیی وکەم، هەتا خۆی پێوە سەرقاڵ بکا و ..وەک خاوەن سەرمایەیەکی لێ بێت و .. هەستی غەریبیی و بێکاریی بۆ سەریدا زاڵ نەبێ و نوقمی نەکات ..
لای ئەمە هیچ شتێک لەو شتانە لە ئارادا نییە، ئەوەی بۆ خانەنشین ئەمەنتەوە تەنهـا یادگـاریی و خەم و خەفەت و گۆشەگیریـی و نامۆبوونە..بۆ تایبەت کە زیاتر لە شەست موچەی بۆ ناوی پاشکەوتەوە لە زەوت کراوە مەگەر لە هەژی قیامەتدا، وەک مەحوی ، ئەم دەسەاتە پاشکەوت بۆتەوە فکری.

زامێکی کراوە.. شیعری سەلام

عومەر

زامەکانمان تەنیا شوێنەواری خەنجەر نین
مەڕوویەکن و...
لەسەر جەستەی مرۆڤایەتی نووسراونەتەوە
هەر بریندکمان پێ لە هاواری بەدەنگی
ئاخ... لە چ بەدەنگیەکداین؟
هەر ئازارەکمان، چیرۆکێکی لە هەگبەدایە و
بە نەوەکانی جەدەهەین
خەمی ئەم نیشتمانە هەلا هەلای کردووین
وەک شوشەیەک بە مستی خەمان شکابێ
یان هەلانەیەک بەدەستی خەمان سوتابێ
خەمی ئەم نیشتمانە
چەتە نەو رەگی درەختەکان و
بەنەو دەماری گەشمردەکاندا رەتبووە ...
جارێکی دی زامەکانیان دەکاتەوە،
ئاخ لە چ بەدەنگیەکداین؟
نەخشەی نیشتمانێکی ئەنجنکراو
خوێنی لەبەر دەوا و
دەکان وشک دەکاتەوە
زامێکە...
بە هەمیشە دەرگای ئازارەکانمان بە واڵا دەکا
بەدەنگیمان لە خەنجەری جەلادەکان بکوژتر و
لە شمشێری هاوسەکانمان تیژترە
ئاخ... لە چ بەدەنگیەکداین؟
ئەوە زامی خاکە دەمی کراوەتەوە ...
هەور تیماری دەکا
ناەی چیایە خەریکی پارچە بوونە و ...
تەور بریندارێ دەکا
وەک نەەی باهێندە فافۆنەکانی ئاسمان
کە بەسەرماندا دەبارن و
درەختەکانمان بەەگەوە دەبەن و
زامەکانی خاک دەکۆنەوە،
هەور و با
ئەزموون و دەسکەوتەکانمان بابردە دەکەن
ئاخ...لە چ بەدەنگیەکداین؟.

سەلام عومەر

ران بەسەلیک کەنووسەری وێژەی منداڵانی بولگاریا.. ڕزا شوان

(ران بەسەلیک) ناوی خوازراوی وێژەیی، کەنووسەری بەناوبانگی وێژەی منداڵانی بولگاری و جیهانییە. ناوی راستیی (گەنچۆ ستانچۆف نێژەنتسۆف) ە.
ران بەسەلیک لە (٢٦/ سێپتەمبەر/ ١٨٨٦) لە شاری (گابرۆڤۆ) لە کەماری گەلیی بولگاریا، لە خێزانێکی هەژار لەدایکبووە. تەمەنی بەسەلیک (٧) ساڵ بوو، باوکی کۆچی دوایی کرد. ناچاربوو لە منداڵییەوە لەلای خزم و ناسیاوکانیاندا کار بکات. تا بژێوی ژیان و پارەی کەینی جلوبەرگ و پەداویستییەکانی قوتابخانەی دابین بکات.

ران بەسەلیک، دوو برا و دوو خوشکی هەبوو. براکانی زۆر زیرەک و ئەکادیمی باڵا بوون. برا گەورەکەی دکتۆر (هریستۆ نێژەنتسۆف: ١٨٨١ ـ ١٩٥٣) پرۆفیسۆرێکی پەداگۆژی بوو. برا بچووکەکەشی دکتۆر (نیکۆلا نێژەنتسۆف: ١٨٨٨ ـ ١٩٤٣) زانای فیزیا و کەشناسی بوو.
دایکی چیرۆکخوانێکی زمان شیرین بوو. هەگری فۆلکلۆر و هونراوە و چیرۆکە ئەفسانەییەکان بوو. کاریگەری لەسەر ران بەسەلیکی کوڕی هەبوو. لە تەمەنێکی بچووکەوە، کوڕەکەی بە زارەکی، بە خۆشەویستیی فۆلکلۆر و هونراوە و چیرۆکە ئەفسانەییەکان ئاشنا کرد. کە دواتر بە ران بەسەلیک بوون بە ئیلهام بە داهێنان و نووسینی بە دەیان چیرۆکی ئەفسانەیی بە منداڵانی بولگاریا، کە تا ئەمڕۆش نەوەی نوێی بولگاری چێژ و خۆشی و سوود لە چیرۆکەکانی وەردەگرن.
ران بەسەلیک، لە ساڵی (١٩٠٤) دا، لە شاری گابرۆڤۆ، لە قوتابخانەی ئامادەیی ئەپریلۆڤسکا دەرچوو. لە هەمان

ئامادەییدا، وەک مامۆستا لە (١٩٠٤ ـ ١٩٠٨) وانەی وتووێژ و. لە ساڵی (١٩٠٨ ـــ ١٩١٠) لە (زانکۆی سۆفیا) فیلۆژی و یاسای سلاڤی خوێندووە. لە ساڵی (١٩١٦) لە (زانکۆی بڕۆکسل) لە بەلچیکا، بەواناماەی دکتۆرای لە یاسادا وەرگرتووە. بە ماوەیەک وەک پارێزەر کاری کردووە. بەڵام خۆشەویستیی بۆ ئەندازەی بە منداڵان و خولیای گەورەی بە نووسینی وێژەی منداڵان. وایان کرد، کە بە یەکجاری واز لە کاری یاسایی بهێنێت. بۆ تەواوی ڕووی لە جیهانی ئەفسوناوی منداڵان کرد. زیاتر لە (٥٠) ساڵی ژیانی بە نووسینی هۆنراوە و چیرۆکی ئەفسانەیی و پەخشان بۆ منداڵانی بولگاریا تەرخان کرد.

بەگومان منداڵان سەرچاوەی پەویستییان، بۆ هەوای پاک و خۆراک و خواردنەوە و یاری و دەرمان و چاودێری جەستەیی و دەروونی، پەویستیشیان بە پەروەردەی دروست و بە پەرەپێدانی کارامەیی و هزریش هەیە. پەویستییان بۆ تێرکردنی ئەندێشە و بۆ جوانی خۆیان هەیە. کە تەنیا لە ڕێگەی وێژەوە بەدەستیان دەهێنن. بۆیە وێژەی منداڵان پەویستییەکی گرانبەهایە. شتێک نییە کە منداڵانی لە بەبەش بکرێت. بەڵکو پەویستییەکی پەویستە بۆ بنیاتنان و گەشەکردنی کەسایەتییەکی دروست و هاوسەنگی منداڵان. بۆیە ران بەسلیک وێژەی منداڵان بە پەویستییەکی گرنگ دەزانێ. دەڵێت: "وێژە بۆ منداڵان، وەکو شیری دایک و هەوای پاک وایە، کە پەویستە هەبێت".
ران بەسلیک سانایەک وەک سەرنووسەر و بەڕێوەبەر، لە چەند گۆڤارێکی منداڵان و ڕۆژنامەدا کاری کردووە. سەرەتا لە گۆڤاری (فایەر فلای) دەستی پێکرد. لە هەمان کاتدا لە ڕۆژنامەی (ڤرابچی) و لە گۆڤاری (دێتسکا رادەست) کە یەکێک بوو لە بڵاوکراوە بەناوبانگەکانی منداڵان لە بولگاریا، لەو کاتەدا. سەرنووسەر گۆڤاری (خۆشی منداڵان) بوو، کە لە دەزگای (هیمەس) بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە دەردەچوو.
بۆ ماوەی (٢٥) ساڵ لە (١٩٢٣ ـ ١٩٤٨) لەگەم کارێدا بەردەوام بوو. گۆڤاری خۆشی منداڵان، لە دوای گۆڤاری فایەر فلای، دووەم درێژترین گۆڤاری منداڵان بوو.
بە دڵنیاییەوە دەتوانین بڵێین (خۆشی منداڵان) لە قۆناغی نێوان جەنگەکاندا، گۆڤاری ران بەسلیک بوو.
ران بەسلیک، بۆ نووسینی هۆنراوە بۆ منداڵان دەستی پێکرد. یەکەم هۆنراوەی
بۆ ناوی (نا کۆشیشکا) بۆ خوێندکارێ منداڵەکانی نووسی و لە

ساڵی (١٩٠٦) دا، لە گۆڤاری (سڤێتلکا) دا بڵاوی کردەوە. کە خۆی جگەری سەرنووسەری ئەم گۆڤارە بووە. تا ئەمڕۆش ئەم هونەراوەیەی بابەتکە لە پەرتووکی خوێندنەوەی بولگاری بە قوتابیانی بنووسێتی. ران بەسلیک بە دڵیان چیرۆکی ئەفسانەیی و هونراوەی جوانی بە منداڵان بە زمانێکی ئاسان و شیرین و ڕوون و ڕەوان، بە وێنەوە و بە دیزاینێکی جوان، لە گۆڤارکانی منداڵان و لە پەرتووکدا بڵاویانی کردووەتەوە، کە خۆی سەرنووسەریان بووە. بە هۆی کارکانییەوە، سەدان بەرهەمی نووسەرانی منداڵانی بولگاری و بیانی دەرکەوتن و نمایش کران. بە تایبەتیش لە ساڵانی بیستەکان و سیەکانی سەدەی بیستەمدا، کە بە (سەردەمی زێرینی وێژەی منداڵان) ناودەبرێت.
ران بەسلیک، نیشتمانپەروەرێکی دڵسۆز بووە. کەمێک هونراوەی نیشتمانی نووسیون. کاتێک کە لە بەلچیکادا، خوێندکاری دکتۆرا بووە، تامەزرۆی بولگاریای نیشتمانی و ئازیزانی بوو. هونراوەی (یا کازی می، ئەبلاجی لی، بیالە)ی نووسی.
کە تا ئەمڕۆش بووە بە هەمایەک بە کەچبەرانی بولگاری.

ران بەسلیک هەزانقانێکی گەشبین و دڵشاد و دەم بە پێکەنین و گەرانی بووە. هاوڕێی هەمیشەی منداڵان بوو (یاری، دەی با یاری بکەین، خۆشی، سێ سامانن). منداڵان وەک هاوڕێیەکئ نزیکیان، لەی تەدگەیشتن و زەر خۆشیان دەویست.
ران بەسلیک لە ساڵی (١٩٠٨) دا. رادیۆی بکارهێناوە. شایانی باسیشە بەسلیک یاریزانێکی لەشجوانی بووە. لە هۆی وەرزشیدا، ڕاهێنانی دەکرد.
ران بەسلیک بەهرەیەکی ناوازەی هەبوو. لە سەردەمکەیدا باشترین چیرۆکنووس و هونراوەنووس وزامانزان و وەرگێڕ و داهێنەری بواری وێژەی منداڵان بووە. بە بە پێشەنگ و بە بەناوبانگترین نووسەری وێژەی منداڵانی بولگاریا ناسراوە.
ران بەسلیک، لە ساڵی (١٩٢٨) یەکەمین سەرکی (کەمەڵەی نووسەرانی منداڵان) بوو. تا ساڵی (١٩٤٤) چەند جارێکی تر بە سەروکی ئەم کەمەڵەیە هەڵبژێرایەوە.
ئەندامێکی چالاکی (یەکێتی نووسەرانی بەلگاریا) بوو. یەکێکە لە دامەزرێنەرانی پەرتووکی منداڵانی بولگاریا. کە بڵاوکەرەوەیەکی هونەریی نێ دیزاین و چاپکراون.

ران بەسەلیک، باشترین وەرگێڕی بولگاریا بوو. چەندین بەرهەمی کلاسیکی جیهانی بۆ منداڵان و نەوجەوانان، لە زمانەکانی تریەوە وەریانیگێڕاون بۆ سەر زمانی بولگاری. وەک چیرۆکەکانی: برایانی گریم، مارک تویین، پۆشکین، تشیخۆف، هەمیرس، تێستێی و ئێستریدلیندگرین. سەرەڕای چیرۆکە ئەفسانەییەکانی نێتەوە جیاوازەکان، کە چیرۆکەکی زۆری لێیان وەرگێڕاون بۆ سەر زمانی بولگاری.
بەشێوازێک وەریانیگێڕاون و دەستکاری کردوون و بەرگێکی بولگاری لەبەرکردوون. تا چەژێکی خەشتر بۆ منداڵانی بولگاریا ببەخشن.
بەسەلیک چیرۆکە ئەفسانەییەکانی سکاندیناڤیایی، رووسی، ژاپۆنی، هیندی، بۆ زمانی بولگاری لێکداونەتەوە. دوا پەرتووکی وەرگێڕانی، پەرتووکێکی نووسەری سویدی، خاتوو (ئێستریدلیندگرین) ە، بە ناوی (کارلسۆن لە سەربانە)، لە (١٩٥٥) دا وەریگێڕاوە بۆ سەر زمانی بولگاری.
ران بەسەلیک، چەند نووسەرێک و ئەکتەشی بەناوبانگی بولگاری هاندان بۆ ئەوەی روو لە جیهانی وەژەی منداڵان بکەن و بۆ منداڵان بنووسن. لەوانە: ئەنگێل کرالیچیف، کالینا مالینا، ئێلیزا باگریانا، دەرا گابی، گەرگی ئەتاناشۆڤ،... هتد.
ران بەسەلیک، زیاتر لە (٦٠) پەرتووکی چیرۆک و هەنراوە و پەخشانی سەرواداری بۆ منداڵان نووسیون یان وەریانی گێڕاون بۆ سەر زمانی بولگاری. کە تا ئەمڕۆ چەندین جار بۆ دیزاینی جوانتر دووبارە چاپکراونەتەوە. بەشێکی زۆری چیرۆکە ئەفسانەییەکانی، وەریانگێڕاون بۆ سەر زمانەکانی: فەرەنسی، ئنگلیزی، رووسی، چیکی، پۆڵەندی و عەرەبی.
ران بەسەلیک، لە پەرتووکەکانیدا بۆ منداڵان، چەند خاڵێکی بولگاری و نەودوێتی بەدەستهێنا، لەوانە: (خاڵی پەیمانگای وەژە ـ بی ئەی ئەس). لە ساڵی (١٩٣٢) شدا، لە پێشانگای دووەمی نەودوێتی بۆ پەرتووک ـ لە برەکسل (خاڵی شوماخەری) نەودوێتی، لە پەرتووکی (پاکیزەیەک هەشتا لەدایک نەبووە) بەدەستهێنا. کە چیرۆکێکی ئەفسانەییە بۆ منداڵان و مەردمنداڵان.
ران بەسەلیک لە (٨/ ئۆکتۆبەر/١٩٥٨) لە سۆفیای پایتەختی بولگاریا کۆچی دوایی کرد. وەک رێزلێنانێک بۆ خزمەتی پیرۆز و ناوازەی ئەم کەسە نووسەری وەژەی منداڵان، لە زەدی لەدایکبوونی، لە شاری گابرۆڤۆ، مەنەمەنتۆکی شایستەی ران بەسەلیک دروستکراوە. قوتابخانەیەکی بنەتیش بە ناوی قوتابخانە (ران

بەسەلیک) لەو نراوە. شەقامێکی سەرکیش لە شاری سەفیا بە ناوی شەقامی ران بەسەلیکەوە نراوە.

ران بەسەلیک لە هەنراوەیەکیدا بە منداڵان، لەژێر ناوی (ڕەدانا ستراياها) دا، باو خانووە بچکۆکەدا هەڵدەدات کە لەگەڵ خەزانکەیدا منداڵیی تێدا بەسەر بردووە و لە سایەی نازی دایکیدا ژیاوە. لە بەردەمیدا، لەگەڵ هاوڕێکانیدا یارییان کردووە.

ڕەدانا ستراياها
خانوویەکی سپی بچکۆلە و قەشەنگ
لە بەردەمیدا دوو داری لیمۆ هەن
یەکەم یادەوەریم بیرهاتەوە
لەڕێدا دایکی میهرەبانم، نازی دامێ
لەڕێدا لەژێر پیرە دار بییەکان
زیاتر لە جارێک یاریم کردووە
لەڕێ لەگەڵ هاوڕێ دەخۆشەکانم
بازم دەدا و پەڕەدەکەنیم
ماڵێکی بچووک لە ڕەزانی زەرین
گەشەیەک لە جوانی و لە میهرەبانی
من ناتوانم گەرمەوە
بە کۆشکی پاشایەتی

(*) بە ئەم نووسینەم، سوودم لە چەندین سایتی ئینگلیزی وەرگرتووە.

شیعر پێیامێکی مرۆییە.. ستار ئەحمەد

شیعر تەنیا ڕیزکردنی وشە و گەمەکردن بە کێش و سەروا نییە، بەڵکوو هەناسەیەکی قووڵی مرۆڤایەتییە، کە لە ناخی تاکی داهێنەرەوە هەڵدەقوڵێت و دەبێتە پردێک بۆ گەیشتن بە دڵی هەموو مرۆڤایەتی. کاتێک مرۆڤ لە بەردەم گەورەیی گەردوون و ئاڵۆزییەکانی ژیاندا

دەستەوستان دەبێت، پەنا دەباتە بەر زمانێک کە لە زمانی ئاسایی باڵاتر بێت، زمانێک کە بتوانێت ئازار، خۆشی، عەشق و تەنانەت بەدەنگیش وەرگرتە سەر زمانی هەست. ئەمەیە کە شیعر دەکاتە پەیامێکی مرۆیی گشتگیر کە هیچ سنووردکی جوگرافی و نەتەوەیی و ئایینی ناناسێت.
لە ڕاستیدا، شاعیر کاتێک دەنووسێت، تەنیا بە خۆی یان بە گەلەکەی نانووسێت، بەڵکوو ئەو وەک نوێنەری ویژدانی زیندوی مرۆڤایەتی دەردەکەوێت. هەر بۆیە دەبینین شیعرێکی شاعیرێکی کورد لە شاخەکانی کوردستانەوە، دەتوانێت هەمان ئەو هەستە لە لای مرۆڤێکی ئەوروپی یان ئەفریقی بوروژێنێت کە لە ناخی خۆیدا هەیەتی. ئەمە بەو واتایەی، کە شیعر دەست دەخاتە سەر خاڵە هاوبەشەکانی مرۆڤبوون؛ هەموومان بە یەک شێوە دەگرین، بە یەک شێوە شەیدای جوانی دەبین و بە یەک شێوەش لە بەرامبەر ستەمدا ڕادەچڵەکین. شیعر ئەو زمانە هاوبەشەیە کە لە سەرووی هەموو جیاوازییەکانەوە، مرۆڤکان وەک یەک خۆزان نیشان دەدات.
ئەرکی مرۆیی شیعر لەوەدا بەرجەستە دەبێت کە دەبێتە دەنگی ئەو کەسانەی کە بەدەنگ کراون. شاعیر بە وشەکانی دەبێتە پارێزەری مافە ڕەواکان و پارێزەری ئەو بەها بەرزانەی ،کە مرۆڤایەتی شانازییان پێوە دەکات. کاتێک جیهان بەرەو وشکبوونەوەی هەست و مادەگەرایی دەچێت، شیعر دێت و گیانێکی نوێ بە بەر ژیاندا دەکاتەوە. هەگبە نادات مرۆڤ ببێتە ئامێرێکی بەڵاح، بەڵکوو بەردەوام بیری دەهێنێتەوە کە ئەو خاوەنی دەو هەستە. ئەم پەیامە مرۆییە، بانگەوازێکە بۆ ئاشتی، بۆ لێبوردەیی و بۆ ژیانێکی شایستە کە تێیدا شکۆی مرۆڤ پارێزراو بێت.
شیعر لە هەمان کاتدا ئاوێنەیەکە، کە مرۆڤ خۆی تێدا دەبینێتەوە. زەرجار ئەمە هەستێکمان هەیە و ناتوانین دەربڕین ، بەدەم کاتێک دەوە شیعرێک دەخوێنینەوە، دەڵێین ئەمە ڕێک ئەوەیە کە من دەمویست بیڵێم. ئەمە جادووی شیعرە کە دەتوانێت بچێتە ناوجەرگەی ناخی مرۆڤکان و پەردە لەسەر نهێنییەکانیان لابدات. ئەم هاوسۆزییە، ئەم تێگەیشتنە قووڵە، گەورەترین خزمەتە کە وێژە بە مرۆڤایەتی دەیکات، چونکە مرۆڤکان لە یەکدی نزیک دەکاتەوە و ڕق و کینە دەگۆڕێت بە تێگەیشتن و هاوخەمی.
لە کاتایدا دەبێت بڵێین، هەتا مرۆڤ هەبێت و هەتا مرۆڤایەتی بەدوای ڕاستی و جوانی و دادپەروەریدا بگەڕێت، شیعر وەک پەیامێکی هەرە بەرز و پیرۆز دەمێنێتەوە. شیعر ئەو چرایەیە کە لە تاریکییەکانی مێژوودا هەگبەی مرۆڤایەتی ڕووناک کردووەتەوە و هەمیشە بەشەوەی بەگەیەک لەسەر زیندوویی ڕۆحی مرۆڤ دەمێنێتەوە.

نووسینی شیعر تەنیا داهێنانێکی هونەری نییە، بەڵکوو بەرپرسیارێتییەکی گەورەی مرۆییە بەرامبەر بە ژیان و بە هەموو ئەو بەهایانەی کە ژیان شایانی زیندەگی دەکەن. شاعیری ڕاستەقینە ئەو کەسەیە کە دەتوانێت ئازاری هەموو جیهان لە دڵیدا کۆبکاتەوە و بە شێوەی وشەی پڕ لە هیوا و جوانی بیبەخشێتەوە بە مرۆڤایەتی.

تاکەی قەیران؟.. سامان خدر

هۆز بەهۆز قەیرانکان، لەم وەختە بەرەو زیاتر دەچن . قەیران هەمو کونج و قوژبنێکی ئەم وەتەی داگیر کردووە. ئایا ئەم قەیرانانەتاکەی بەردەوام دەبن؟ تاکەی خەڵك بەخەی دادچێتەوەو هەرتەماشاکەر نابێت؟ چونکە هەتا ئێستا لەدوای ئەم هەموو ساڵە لەم قەیرانە یەك بەدوای یەکانە، خەڵك تەنها تەماشاکەرەو هەوەستی زەر جدی و جێی باسی نیە. بەتایبەتی لەم قەیرانەی ئەوم دوایە بەناوی پەژرەی ەوناکی، کەوا دەسهەاتدانی کوردستان ،دروستیان کردووە ، بە دەشین و بەینی بەرکی هاوەاتیانی کوردستان. بەڵام بەداخەوە هاوەاتیان هەوەستێکی گشت گیریان نیە دژی ئەم دەسهەاتە بەداخەوە. هەربۆیە دەسهەاتدارانی کوردستانیش ،بە باکن و گوێی بەهیچ شتەك نادەنو،هەروەها ەگایانیش بە خۆش بووە لەدروست کردنی، هەرقەیران و کۆشێك بەهاوەاتیان، بۆیە دەپرسم تاکەی ئەم قەیرانانە بەردەوام دەبن لەم وەتە؟ من پێم وایە هەتاوەك و هاوەاتیانی کوردستان بەجدی هەوەست وەە نەگرن و خەم لەحاڵی خۆیان نەخۆن، بەشەوێکی زەر تونەد هەوەست دژی ئەم دەسهەاتە وەە نەگرن، قەیرانکان بەردەوام دەبن و هەروەها قەیرانی زەر زیاتر و سەخت ترد دروست دەبێت.
سودی دەسهەات لە یەك نەگرتویی خەڵك یەك نەگرتویی خەڵك ، سودی یەکجار زەری هەیە ، بەدەسهەات دارانی کوردستان. چونکە ، وای کردووە دەنگی ناڕازی یەکجار کەم بێت ، هەروەها وای کردووە ، قەیران لەدوای قەیران زەر بەئاسانی تێپەڕێت و دەسهەات بۆی بچێتە سەر. هەروەها دەنگی شەقامیش ئەو کاریگەریی نەماوە بەهۆی ئەم یەك نەگرتوییە. دەسهەاتیش کاتەك سەیر دەکات خەڵك بەم شێوەیە ەڵەفتار دەکات، زیاتر بێباك بووە لەبەردەم ئەم هەموو ، قەیران و کۆشەی بەخەکی دروست کردووە و بگرە هەر گوێشی نادات. چونکە هیچ فشاری

لەسەرنیە. هەربۆیە پێویستە خەڵك ی لەبەرامبەر ئەم هەموو قەیران و کێشەیی ئوبەرووی خەڵك بوونەوە، بەدەنگ نەبێت و لە هەموو ئاستەکانی کەمگا، یەك گرتوو یەك هەڵوەست بن ، بۆ ئەوەی فشاری زۆر بکەوێتە سەر دەسەڵات بۆ ئەوەی کێشەو قەیرانەکان، چارەسەر بکەن، چونکە لەهەموو وڵاتێك ئاگر هات و خەڵك یەك هەڵوەست و یەك گرتوو نەبو، ئەوا کێشە لەدوای کێشەو قەیران لەدوای قەیران ، درووست دەبێت، بۆتایبەت لەوڵاتی خەمان پێویستە خەڵك بەخۆی دا بچێتەوە یەك گرتوو بێت دژی ئەم دەسەڵاتە . بۆ ئەوەی هەرنا کێشەو قەیرانەکان کەم ببیتەوە، هەمیشە هەڵوستی خەڵك و دەنکی ناڕازی کاریگەری دەبێت لەسەر دەسەڵات.

کێشەکانی بەرێز (د. ئازاد حەمە) بەناونیشانی: تاکگەرایی، کوردبوون، لێبڕاوی ڕشنایی فەلسەفەی نیتچەدا

ڕێکخراوی ئازادبوون
azadbunn
AZADBUN.COM
بانگهێشتنامه
لە چوارچێوەی چالاکییەکانی ساڵۆنی فکریدا
کۆڕێک بۆ بەڕێز (د.ئازاد حەمە) ماموّستای زانکۆ
بە ناونیشانی (تاکگەرایی، کوردبوون، لەبەر
ڕۆشنایی فەلسەفەی نیتچەدا) سازدەکرێت.
بەهێوای دیدارتان
ڕێکەوت: شەممە (2026/5/9)
کاتژمێر: (04:00)ی چواری پاشنیوەڕۆ
شوێن: ئۆفیسی ڕێکخراوی ئازادبوون
زارا پلازا- قاتی (6) شوقەی (61)
تەنیشت بازاڕی AUB - بەرانبەر تەلەفزیۆنی خاک
ژ.م: 07701882222